

וכן עד סוף החדש עד שהוא מתכסה⁽¹⁴⁶⁾ כלו, ומנין⁽¹⁴⁷⁾ שהוא נתון בו בין⁽¹⁴⁸⁾ שני עננים, שנ' בשומי ענן לבושו וערפל חתולתו⁽¹⁴⁹⁾, ומנין⁽¹⁵⁰⁾ שהוא מתכסה כולו⁽¹⁵¹⁾, שנ' תקעו בחדש שופר בכסא ליום חגנו⁽¹⁵²⁾, בכסא ביום שמתכסה⁽¹⁵³⁾ כלו תקעו⁽¹⁵⁴⁾ בחדש שופר.

פרק שביעי⁽¹⁾

בשמנה⁽²⁾ ועשרים⁽³⁾ באלול⁽⁴⁾ נבראו חמה ולבנה, ומנין⁽⁵⁾ שנים וחדשים⁽⁶⁾ יימים ולילות וקצים⁽⁷⁾ ותקופות ומחזורות⁽⁸⁾ ועבורים היו לפני ה'ב"ה⁽⁹⁾, והיה מעבר את השנה ואח"כ מסרם לאדם הראשון בגן עדן, שנ' זה ספר תולדות אדם, מנין עולין⁽¹⁰⁾ בו⁽¹¹⁾ תולדות בני אדם, וחיה⁽¹²⁾ מסר לחנוך ונכנס תוך⁽¹³⁾ העבור ועבר את השנה, שנ'⁽¹⁴⁾ עוד כל ימי הארץ זרע וקציר⁽¹⁵⁾, זרע זו תקופת תשרי, קציר זו⁽¹⁶⁾ תקופת ניסן, קור זו⁽¹⁷⁾ תקופת טבת, חום זו⁽¹⁸⁾ תקופת תמוז, קיץ בעתו וחורף בעתו, מנין החמה ביום ומנין הלבנה בלילה לא ישבותו, ונח מסר

-
- 146) בכ"י ד': עד שיתכסה.
  - 147) בכ"י ד': מנין.
  - 148) בכ"י א': שהוא נתון בין ; בכ"י ד' : שהוא מבין.
  - 149) בכ"י א': [וגו].
  - 150) בכ"י א': ומנין ; בכ"י ד' : מנין.
  - 151) בכ"י א' ליתא.
  - 152) בכ"י א' וד' : חגיגו.
  - 153) בכ"י ד' : „איזה יום טוב שהיא מתכסה“, במקום : בכסא ביום שמתכסה.
  - 154) בכ"י ד' : בתקעו.
  - 1) בכ"י א' : ז' ; בכ"י ג' וד' : שמיני.
  - 2) על הגליון : [כ"י ד'] חסר עד פרק י'.
  - 3) בכ"י א' : בעשרים ושמנה ; בכ"י ג' : בעשרים ושמונה ; בכ"י ד' : בעשרים ...
  - 4) בכ"י ב' : ואלול, והגהתי לפי ג' כ"י א' וג'.
  - 5) בכ"י א' : ומנין ; בכ"י ג' : ומנין [שהם].
  - 6) בכ"י ג' : חדשים.
  - 7) בכ"י א' וג' : וקיצים.
  - 8) בכ"י א' : ומחזורים.
  - 9) בכ"י א' : הקב"ה.
  - 10) בכ"י א' וג' : עולם.
  - 11) בכ"י א' ליתא ; ובכ"י ג' : לכל.
  - 12) בכ"י א' וג' : ואדם.
  - 13) בכ"י ג' : בסוד.
  - 14) בכ"י א' וג' : ויתהלך חנוך את האלהים, ויתהלך חנוך בדרכי מנין עולם שמסר אלהים לאדם, וחנוך מסר לנח ונכנס בסוד העבור ועיבר את השנה שנ'. ובכ"י ב' נשמט זה בט"ס מן „שנ" עד „שנ"„.
  - 15) בכ"י א' : [וכו] ; בכ"י ג' : [וקור וחום וקיץ וחורף ויום ולילה לא ישבתו].
  - 16) בכ"י א' : זה.

לשם, ונכנס בסוד העבור, ועבר את השנה ונקרא כהן¹⁷). שני' ומלכי צדק מלך שלם¹⁸). וכי שם בן נח כהן היה, אלא שהיה בכור והיה משרת לאלהיו¹⁹) ביום ובלילה לפי²⁰) נקרא כהן²¹). שני' נשבע ה'²²) ולא ינחם אתה כהן²³). ומנין שמסר שם לאברהם, שני' על דברתי מלכי צדק, ואברהם מסר ליצחק ונכנס בסוד העבור²⁴) ועבר את השנה לאחר²⁵) נתינתו של אברהם אבינו, שני' ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו, על²⁶) ידי שנכנס בסוד העבור ועבר את השנה וברכו²⁷) ברכת עולם, ונתן²⁸) ליצחק את כל הברכות, ומסר לו סוד²⁹) העבור, וכשיצא יצחק לזוזה לארץ בקש לעבר את השנה בחוצה לארץ³⁰). הרי יצחק³¹) עבר את השנה, שני' וירא³²) אלהים אל³³) יצחק עוד בבאו³⁴) מפדן ארם וכו'³⁵). למה³⁶) עוד, אלא שפעם ראשונה נגלה עליו ומנעו מלעבר את השנה בחוצה לארץ, וכשבא לארץ אמ' לו הב"ה יצחק קום עבר את השנה, שני' וירא אלהים אל³⁷) יצחק עוד³⁸). על ידי שנכנס בו³⁹) סוד⁴⁰) העבור וברכו⁴¹) ברכת עולם, ויצחק מסר ליוסף ולאחיו סוד העבור, והיו מעברין את השנה בארץ⁴²). מת יוסף ואחיו ונתמעטו

(17) בכ"י ג' : [אתה כהן לעולם].

(18) בכ"י א' : [וגו].

(19) בכ"י א' : את השם [והיו].

(20) בכ"י א' : לפיכך.

(21) בכ"י א' : [ושם מסר לאברהם ונכנס בסוד העבור ועיבר את השנה ונקרא כהן].

(22) בכ"י ב' נשמט בט"ס מן "כהן" עד "כהן".

(23) בכ"י א' : י"י.

(24) בכ"י א' : [וגו], ובכ"י ג' ליתא : שני' ומלכי... אתה כהן.

(25) בכ"י ג' : אחר.

(26) בכ"י א' : ועל.

(27) בכ"י א' : וברכו ; בכ"י ג' : ברכו.

(28) בכ"י א' : ויצחק נתן ; בכ"י ג' : ויצחק מסר.

(29) בכ"י א' : יסוד ; בכ"י ג' : את סוד.

(30) בכ"י א' : [אמ' לו הקב"ה אין לך רשות לעבר את השנה בחוצה לארץ] ; בכ"י ג' :

[אמ' לו הב"ה יצחק אין לך רשות לעבר את השנה בחוצה לארץ].

(31) בכ"י א' : [אביך בארץ] ; בכ"י ג' : [אביך בארץ הוא].

(32) בכ"י ג' : וירא.

(33) בכ"י ג' : את.

(34) בכ"י א' וג' : בבואו.

(35) בכ"י א' : וגו' ; בכ"י ג' : ויברך אותו.

(36) בכ"י ג' : ולמה.

(37) בכ"י ג' : [ויברך אותו].

(38) בכ"י א' וג' : ליתא.

(39) בכ"י א' וג' : בסוד.

(40) בכ"י ג' : ברכו.

(41) בכ"י א' וג' : [מצרים].

העבורים מישראל⁽⁴²⁾ במצרים, שנ' וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא, וכשם שנתמעטו העבורים מישראל בארץ מצרים⁽⁴³⁾, כך⁽⁴⁴⁾ הם עתידים להתמעט⁽⁴⁵⁾ בסוף מלכות רביעית⁽⁴⁶⁾, שנ' ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר, מהו לאמר אמור להם⁽⁴⁷⁾ עד עכשו היה לי⁽⁴⁸⁾ סוד העבור, מכאן ואילך שלהן⁽⁴⁹⁾ הוא, לעבר⁽⁵⁰⁾ את השנה⁽⁵¹⁾ בארץ⁽⁵²⁾, גלו לבבל והיו מעברין את השנה על ידי הנשאר בארץ... שגלוי כלם ולא נשאר אחד מהם בארץ, היו⁽⁵³⁾ מעברין את השנה בבבל, עלה עזרא וכל הקהל עמו, ובקש יחזקאל לעבר את השנה בחוצה לארץ⁽⁵⁴⁾, אמ' לו הבה⁽⁵⁵⁾ יחזקאל אין לך רשות לעבר את השנה בחוצה לארץ, הרי ישראל אחיך⁽⁵⁶⁾ יעברו את השנה בארץ⁽⁵⁷⁾, מכאן אמרו⁽⁵⁸⁾ צדיקים וחכמים בחוצה לארץ ורועה⁽⁵⁹⁾ צאן ובקר⁽⁶⁰⁾ בארץ⁽⁶¹⁾, אפי'⁽⁶²⁾ נביאים בחוצה לארץ והדיוטות שהן⁽⁶³⁾ בארץ⁽⁶⁴⁾, שנ' בן אדם⁽⁶⁵⁾ בית ישראל יושבים על אדמתם, שלהם היא לעבר את השנה, על שלשה דברים⁽⁶⁶⁾ מעברין את השנה על האלנות

(42) בכ"י ג' : לישראל.

(43) בכ"י ג' ליתא : שנ' ... מצרים.

(44) בכ"י ג' : וכך.

(45) בכ"י א' ליתא.

(46) בכ"י א' : [עד שיבא אליהו ז"ל, וכשם שנגלה הקב"ה על משה ועל אהרן במצרים

כך הוא עתיד להגלות עליהם בסוף מלכות הרביעית].

(47) בכ"י א' : אליהם.

(48) בכ"י א' וג' : אצלי היה.

(49) בכ"י א' וג' : שלכם.

(50) בכ"י ג' : [בן].

(51) בכ"י א' וג' : [ונכך היו ישראל נוהגין לעבר את השנה].

(52) בכ"י ג' ליתא.

(53) בכ"י א' : והיו.

(54) בכ"י א' וג' : בבבל.

(55) בכ"י א' : הקב"ה.

(56) בכ"י ג' : [בארץ].

(57) בכ"י א' וג' ליתא.

(58) בכ"י א' וג' : [אפי'].

(59) בכ"י ג' : ורועי.

(60) בכ"י ג' ליתא.

(61) בכ"י א' : [אין מעברין את השנה אלא על ידי רועי צאן ובקר].

את השנה אלא על ידי רועי צאן ובקר].

(62) בכ"י א' : ואפי'.

(63) בכ"י ג' ליתא.

(64) בכ"י א' : [אין מעברין את השנה אלא על ידי הדיוטות שהן בארץ] ; בכ"י ג' :

[אין מעברין את השנה אלא על פי הדיוטות שבארץ ישראל].

(65) בכ"י ג' ליתא : בן אדם.

(66) בכ"י ג' : סימניו.

ועל העשבים ועל התקופה, הגיעו שנים ולא הגיע אחד מהן⁶⁷, אין מעברין את השנה לא על האילנות ולא על⁶⁸ העשבים, הגיע אחד מהן⁶⁹ ולא הגיעו שנים, מעברין את השנה על התקופה, אם נכנסת⁷⁰ תקופת טבת מעשרים יום⁷¹ של חדש ולמעלה מעברין⁷² את השנה, מחזור העבור י"ט שנה וז' מחזורין קטנים⁷³ יש בו, מהן⁷⁴ מג', מהן⁷⁵ מב', שלש של שתיים, שלש של שלש, ג"ח י"א י"ד י"ז י"ט, שתיים משלשה⁷⁶, בשלשה מעברין את השנה, ר' אליעזר אומ' בעשרה, שנ' אלהים נצב בעדת אל, ואם נתמעטו⁷⁷ מעשרה לפי שהן מועטין⁷⁸ מביאין ספר תורה לפניהם⁷⁹, ונעשין⁸⁰ גורן עגולה ויושבין הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו, ונותנין את פניהם למטה בארץ ועומדין⁸¹ ופורשין את כפיהן לפני אביהן שבשמים, וראש ישיבה מזכיר את השם, ושומעין בת קול בלשון⁸² הזה, וידבר ה'⁸³ אל משה לאמר, ואם מעון הדור אין שומעין מאומה כביכול אינו יכול לשכון כבודו⁸⁴ ושכינתו⁸⁵ ביניהם, ואשריהן⁸⁶ העומדין במקום ההוא בשעה ההיא⁸⁷, שנ' אשרי העם יודעי תרועה ה'⁸⁸ באור פניך יהלכון⁸⁹, באור פניך⁹⁰ פניו של הב"ה הן מהלכין, בראש חדש ניסן נגלה הב"ה⁹¹ על משה

67 בכ"י א' וג' ליתא.

68 בכ"י א' ליתא.

69 בכ"י א' ליתא : „אחד מהן“ ; בכ"י ג' ליתא : מהן.

70 בכ"י א' וג' : נכנסה.

71 בכ"י א' וג' : ימים.

72 בכ"י א' וג' : של חדש טבת ולמטה אין מעברין.

73 בכ"י ג' ליתא.

74 בכ"י ג' : מהם.

75 בכ"י א' : מהם ; בכ"י ג' : ומהם.

76 במקום „שלש של שתיים... משלשה“, הנוסח בכ"י א' : שלש שתיים שלש שתיים

שלש שתיים ; ובכ"י ג' : שלש שתיים שלש שלש ושתיים שלש שתיים שלש שתיים שלשה.

77 בכ"י א' : [מהן].

78 בכ"י א' וג' : שהם מעוטין.

79 בכ"י ג' : עמהם [ופורסין אותו לפניהם].

80 בכ"י ג' : [כמין].

81 בכ"י ג' : ליתא.

82 בכ"י א' וג' : כלשון.

83 בכ"י א' וג' : י"י.

84 בכ"י ג' ליתא.

85 בכ"י א' ליתא ; בכ"י ג' : שכינתו.

86 בכ"י א' : ואשריהם ; בכ"י ג' : ואשרי.

87 בכ"י ג' : ההוא.

88 בכ"י ג' : י"י.

89 בכ"י א' : „וגו“, במקום : פניך יהלכון.

90 בכ"י א' ליתא.

91 בכ"י א' : הקב"ה.